

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/170/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8217206205
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8217206205.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. D. 3, XXX XX J., právne zast.: Podhorský & Partners, s.r.o., so sídlom Zámocká 36, 811 01 Bratislava, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 147, 921 22 Piešťany, právne zast.: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, v konaní o zaplatenie 1.299,43 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 6Csp/108/2017 - 51 zo dňa 05.03.2018 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyňa má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len súd prvej inštancie) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 1.299,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.299,43 eura od 03.11.2017 až do zaplatenia a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobkyni priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa ustanovení § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 44, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, 5, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 451 ods. 1 a 2, § 451 a § 457, § 566 a § 559 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 261 ods. 3, § 273 ods. 1 a 2, § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 3 ods. 1, 2 a 5, § 2, § 3 ods. 6 a § 4 ods. 1 až 5 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že v predmetnom spore sa žalobkyňa domáha vydania bezdôvodného obohatenia z titulu na tom podklade, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil prijatím majetkového prospechu bez právneho dôvodu. Úverová zmluva, na základe ktorej bol poskytnutý revolvingový úver, z ktorého čerpana finančné prostriedky a na základe ktorej aj uhrádzala finančné prostriedky žalovanému nebol platným úkonom z dôvodu rozporu so zákonom v zmysle § 39 OZ s poukazom na § 3 ods. 1 OZ s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/184/2014 zo dňa 15.01.2016, ktorý sa podrobne zaoberal náležitosťami tejto úverovej zmluvy, platnosťou úrokov z úveru a poplatkami, pričom deklaroval, že v danom prípade je žalovaný povinný uhradiť poskytnutý úver bez úrokov a poplatkov. Súd prvej inštancie má za to, že v danom prípade predbežná otázka bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, resp. neplatnosti zmluvy o úvere z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi s tým, že žalobcovi vznikla povinnosť vrátiť

finančné prostriedky len v poskytnutej výške od žalovaného, bola vyriešená v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/184/2014. Vo vzťahu k premlčacej lehote a k uplynutiu subjektívnej lehoty v danom prípade súd prvej inštancie poukazuje na to, že nemal prečo neveriť spotrebiteľovi - žalobcovi v tom, že sa o tom, že sa na jeho úkor môže žalovaný bezdôvodne obohacovať dozvedel až z rozsudku Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 6C/184/2014 doručenom mu dňa 17.03.2016. Uvedené plynie aj z toho, že vo vyjadrení k žalobe v konaní 6C/184/2014 podaním zo dňa 01.10.2014 nenamietal skutočnosť, že sa žalovaný na jeho úkor obohacuje, dokonca požadoval v prípade dlžnej sumy splácanie dlhu v splátkach, resp. namietal len výšku dlhu s tým, že nemá podrobne špecifikované, koľko doteraz zaplatil na predmetný úver a ako boli splátky započítané. V danom prípade sa aplikuje 10 ročná premlčacia lehota, a to s poukazom na nepriamy úmysel - dolus indirectus. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaný nepochybne vedel, že existuje spotrebiteľská legislatíva v Občianskom zákonníku a to v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Počas celého zmluvného vzťahu žalovaný neodstránil zjavné porušenia spotrebiteľskej legislatívy v tomto zmluvnom vzťahu, čo len dokladá jeho nepriamy úmysel. Neurobil ani tak ani v čase, kedy zmluvné vzťahy už museli mať pod doložkou bezúročnosti a bezpoplatkovosti náležitosti, ktoré úverová zmluva uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom v danom prípade nemala. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vychádzajúc z prehľadu čerpania a úhrad dospel k záveru, že žalovaný prijal od žalobcu plnenie vo výške 1.299,44 eura (rozdiel medzi poskytnutou sumou 5.351,81 eura a sumou uhradenou 6.651,24 eura), ktoré predstavuje bezdôvodného obohatenie, preto je žaloba voči žalovanému v celom rozsahu dôvodnou.

Súd prvej inštancie priznal žalobkyni, ako strane procesne plne úspešnej v konaní (teda v rozsahu 100 %) nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania v celom rozsahu voči žalovanému. Aplikoval § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)

Žalovaný podal v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne zmeniť rozhodnutie a priznať žalovanému náhradu trov konania. Uvedený rozsudok napadol v celom rozsahu z dôvodov uvedených v § 365 ods.1 písm. f) a písm. h) CSP. V dôvodoch odvolania uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil skutkový stav vo vzťahu k premlčaniu v predmetnom spore. Nesúhlasil s tým, že v danom prípade sa aplikuje desaťročná premlčacia lehota. Podľa názoru žalovaného, sa má vychádzať z trojročnej premlčacej lehoty a preto má byť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný. Podľa odvolateľa nebol v konaní preukázaný úmysel a to ani priamy, ani nepriamy, pričom vyvodzovať nepriamy úmysel len z dôvodu, že žalovaný neuviedol do úverovej zmluvy náležitosti, ktoré podľa zákona v nej mali byť nie je možné a už vôbec nie dostačujúce na takýto právny záver. Na podporu svojho právneho názoru citoval rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/847/2014z 15.01.2016, 17Co/376/2015 zo dňa 22.06.2016 a ďalej Okresného súdu Prešov sp. zn. 29Csp/30/2016 zo dňa 09.06.2017. Z dôvodu nesplnenia podmienky úmyslu a s tým následne aj neplynutie 10 ročnej premlčacej lehoty, by mal byť nárok podľa názoru odvolateľa premlčaný a žaloba v celom rozsahu nedôvodná.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil v otázke rozhodujúcej pre posúdenie danej veci - v otázke posúdenia námietky premlčania vznesenej žalovaným je rozhodnutie správne. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil, a keďže sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, na tieto dôvody v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje.

Predmetom konania je žalobkyňou uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.299,43 eura, ktoré má spočívať v tzv. preplatení ňou čerpaného revolvingového úveru, teda v zaplatení sumy presahujúcej istinu čerpaného úveru.

Z obsahu spisu je zrejme, že medzi stranami sporu sa viedlo súdne konanie na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6C/184/2014, v ktorom žalobca (v tomto konaní žalovaný) žaloval žalovanú (v tomto konaní žalobkyňa) na zaplatenie sumy 518,88 eura s prísl. Predmetná žaloba bola zamietnutá v celom rozsahu z dôvodu, že úverová zmluva, uzatvorená medzi stranami sporu dňa 11.05.2004 je neplatná pre rozpor úrokovej sadzby vo výške 26,52 % s dobrými mravmi. Zároveň zo zmluvy a Úverových podmienok nevyplývalo, aká časť splátky bude použitá na úhradu istiny a úroku z úveru, či akým spôsobom sa vypočíta RPMN, čo je v rozpore s § 3 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V danej veci mal súd preukázané, že žalovanej bolo celkovo poskytnutý revolvingový úver vo výške 5.351,81 eura a žalovaná uhradila z predmetného úveru spolu sumu vo výške 6.651,24 eura. Žalovaná teda uhradila viac peňažných prostriedkov ako jej bolo poskytnutých a preto súd žalobu v danej veci zamietol. Rozsudok č. k. 6C/184/2014-57 zo dňa 15.01.2016 nadobudol právoplatnosť dňa 02.04.2016.

Pokiaľ žalobkyňa plnila úroky odporujúce dobrým mravom, nepochybne v súlade s vyššie uvedeným ide o plnenie z neplatného právneho úkonu. Na strane žalovaného preto došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktoré musí žalovaný v zmysle ustanovení § 451 ods. 2 a § 457 Občianskeho zákonníka vrátiť.

K premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že vychádzajúc zo znenia § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie správne konštatoval, že v týchto ustanoveniach je zakotvená kombinovaná premlčacia doba, t. j. subjektívna a objektívna premlčacia doba. Oprávnený sa môže domáhať svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia len v rámci plynutia oboch lehôt. V prípade ak dôjde k uplynutiu jednej z nich, oprávnený nemá možnosť domáhať sa svojho práva z bezdôvodného obohatenia, nakoľko došlo k jeho premlčaniu. Subjektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Objektívna premlčacia doba je upravená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka tak, že najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, odvolací súd uvádza, že v danom prípade rovnako ako súd prvej inštancie má za to, že v predmetnom prípade je potrebné aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu.

Odvolací súd konštatuje, že žalovaná obchodná spoločnosť je poskytovateľom úverov na profesionálnej báze, podnikateľom, preto sa predpokladá u takýchto spoločností vyššia odborná úroveň a aj zodpovednosť za porušenie zmluvných povinností. Zmluvné podmienky sú tvorené poskytovateľom úveru aj s dôsledkami pre navrhovateľa zmluvných podmienok. Žalovaný, pri uzatváraní zmlúv konal evidentne úmyselne so snahou dosiahnutia zisku, preto takýto subjekt nesie aj väčšia zodpovednosť za férové pravidlá pri poskytovaní úveru a dôsledky z porušenia zákonných povinností. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaný ako subjekt pôsobiaci dlhoročne na finančnom trhu (deň zápisu do obchodného registra 27.10.1999) mal vedomosť o nárokoch, ktoré uplatňoval v rozpore s zákonom, napriek tomu tak postupoval v množstvách ďalších zmlúv a jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Podľa názoru odvolacieho je dôvodné predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že úroková sadzba revolvingového úveru vo výške 2,21 % mesačne, resp. 26,52 % ročne v porovnaní s úrokovými sadzbami úverov poskytovaných bankami v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy vo výške 8,77 % ročne (čiže viac ako trojnásobná) je úžerná a v rozpore s dobrými mravmi, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (dolus indirectus, tzv. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení počíta s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 OZ). V prejednávanej veci dochádzalo k bezdôvodnému obohacovaniu žalovaného každou sumou zaplatenou nad výšku poskytnutej istiny. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vydaného vo veci 1Cdo 67/2011 oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia, a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.

Pokiaľ ide subjektívnu premlčaciu dobu, je pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvedel o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. Vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a o tom, kto ho získal, musí byť skutočná a nielen predpokladaná, pričom nie je rozhodujúce ani to, či sa oprávnený o svojom práve nedozvedel vlastným zavinením, teda či sa mohol o svojom práve dozvedieť alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti. Subjektívna premlčacia doba u práva na vydanie plnenia z neplatnej zmluvy potom začína plynúť odo dňa, kedy účastník zmluvy zistil jej neplatnosť. Pre začatie plynutia subjektívnej doby je preto relevantná vedomosť o skutočnostiach spôsobujúcich neplatnosť zmluvy a vznik bezdôvodného obohatenia. Je preto možné prisvedčiť záverom súdu prvej inštancie, že moment začiatku jej plynutia je viazaný na predchádzajúce rozhodnutie Okresného súdu Bardejov vydané vo veci sp. zn. 6C/184/2014 zo dňa 15.01.2016, v ktorom sa konštatovalo, že v dôsledku neplatnosti úverovej zmluvy nevzniklo žalovanému právo (vo veci sp. zn.: 6C/184/2014 v postavení žalobcu) požadovať úrok a poplatky, naopak žalobkyňa zaplatila viac ako jej bolo poskytnuté zo strany žalobcu. Žalobkyňa sa na základe tohto rozhodnutia dozvedela, že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil, nakoľko táto skutočnosť bola v uvedenom rozhodnutí konštatovaná. Žaloba bola podaná na súd dňa 06.11.2017, teda včas (do pozornosti Nález ÚS ČR II. 2460/17 zo dňa 19.03.2018).

Na základe vyššie uvedeného teda odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa podala žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia dňa 06.11.2017, teda v rámci tak subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej doby.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalobkyni odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, pričom o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).